32. ARAŞTIRMA SONUÇLARI TOPLANTISI

2. CİLT

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

32.
ARAŞTIRMA SONUÇLARI TOPLANTISI
2. CİLT

02-06 HAZİRAN 2014
GAZİANTEP

İÇİNDEKİLER

Meral ORTAÇ
2013Yılı Bolu İli Merkez ve Mengen İlçeleri Arkeolojik Yüzey Araştırması 1

Mehmet SAĞIR, İsmail ÖZER, İsmail BAYKARA, Serkan ŞAHİN, Seçil SAĞIR
2013 Yılı Kırıkkale ve Çorum İlleri Yüzey Araştırması.....23

Cesur PEHLEVAN, Ayşen AÇIKKOL YILDIRIM, Ayhan YİĞİT,
Ahmet Cem ERKMAN, Ferhat KAYA
2013 Yılı Sivas İli ve İlçelerinde Neojen Dönem Omurgalı
Fosil Yataklarının Araştırılması.....33

Tevfik Emre ŞERİFOĞLU
Mersin Aşağı Göksu Arkeolojik Kurtarma Yüzey Araştırması Projesi
2013 Sezonu Sonuçları 43

Çiler ÇİLİNGİROĞLU ÜNLÜSOY
Bozyer (Salihli, Manisa) Prehistorik Çanak Çömleği Üzerine Bir Değerlendirme ..55

Nezahat CEYLAN, Yavuz GÜNAŞDI, İbrahim ÜNGÖR, Oktay ÖZGÜL,
Yasin TOPALOĞLU, Akın BİNGÖL, Alpaslan CEYLAN
2013 Yılı Erzincan – Erzurum İlleri Yüzey Araştırmaları 71

Maria ANDALORO
The Cappadocia Wall Paintings Project: Research and Preservation:
1. The Rupestrian Habitat of the Göreme Area
2. The Church of the Forty Martyrs in Şahinefendi, Restoration and
Opening to the Public 93

Beate BÖHLENDORF-ARSLAN
Çanakkale İli, Ezine, Bayramiç ve Ayvacık İlçelerindeki
Bizans Yerleşmeleri 2012 ve 2013 Yılı Araştırmaları.....111

Marc WAELKENS, Eva KAPTIJN, Branko MUŠIČ, Jeroen POBLOME, Julian RICHARD
The 2013 Archeological and Geophysical Surveys in the
Territory of Sagalassos.....131

Fulya DEDEOĞLU, Erim KONAKÇI, Ali OZAN
Yukarı Menderes Havzası Dağlık Kesim Yüzey Araştırması Projesi
2013 Yılı Çalışmaları.....151

Ayşe F. EROL
Fatsa İlçesi Yüzey Araştırması 2013 161

Abdulkadir BARAN
Thera Antik Kenti ve Çevresi Yüzey Araştırması 2013 Yılı Çalışmaları 175

Ayşe Ç. TÜRKER
An Archaeological Survey of Early Christian-Byzantine Period on
The Valleys That Reached the Hellespont: 2013 Research 189

Şengül Dilek FUL, Murat TEKİN, Emine Saka AKIN, Tekin SUSAM
Tokat İli-Sulusaray İlçesi-Sebastopolis Antik Kenti ve Çevresi
2013 Yılı Arkeolojik Yüzey Araştırması.....209

Thomas CORSTEN, Oliver HÜLDEN
Forschungen in Der Kibyratis im Jahre 2013 Kibyratis Araştırmaları 2013 227

Christopher H. ROOSEVELT, Christina LUKE, Bradley SEKEDAT, Peter COBB
The Central Lydia Archaeological Survey: 2013 Work at Kaymakçı and
in the Marmara Lake Basin 239

Yusuf ALBAYRAK, S. İrem MUTLU
Soğmatar Kutsal Alanı ve Yakın Çevresi Yüzey Araştırması, 2013 259

İsmail ÖZER, Mehmet SAĞIR, Serkan ŞAHİN, İsmail BAYKARA, Erksin GÜLEÇ
2013 Yılı Muğla ve Çanakkale İlleri Yüzey Araştırması 279

Murat ARSLAN, Nihal TÜNER ÖNEN
2013 Yılı Phaselis Antik Kenti ve Teritoryumu Yüzey Araştırması.....289

Hatice Özyurt ÖZCAN
Karia Bölgesi Bizans Dönemi Duvar Resimleri Üzerine İncelemeler- 2013
'Muğla'nın Yatağan, Milas ve Datça İlçelerindeki Çalışmalar'.....301

Bahattin ÇELİK
Şanlıurfa İli Merkez İlçesi Neolitik Çağ ve Öncesi Yüzey Araştırması, 2013 311

Füsun TÜLEK
Osmaniye Arkeolojik Yüzey Araştırması 2013 Yılı Çalışması.....329

Hatice PAMİR
Antakya, Kuseyr Yaylası Kırsal Alan Yüzey Araştırmaları 353

Ali BORAN, Tolga BOZKURT, Mehmet MUTLU, Hasan YAŞAR
Ortaçağdan Günümüze Konya İli ve Güneybatı İlçeleri Yüzey Araştırması
2013 Yılı Çalışmaları 373

F. Arzu DEMİREL
Burdur İli ve İlçelerinde Neojen ve Pleistosen Dönem
Fosil Lokalitelerinin Tespiti Yüzey Araştırması-2013 393

İrfan YILDIZ, Zekai ERDAL, Dursun YILDIZ, Erkan KOÇ, Mustafa Hakan ÇİMEN
Diyarbakır İli ve İlçeleri Ortaçağ ve Sonrasına Ait Mimari ve
Sanat Eserlerinin İncelenmesi Yüzey Araştırması-2013
"Çınar – Hani İlçeleri" 401

Adnan DİLER, Şahin GÜMÜŞ, Mazlum ÇUR
Bodrum Yarımadası Leleg Yerleşimleri, Adalar, Aspat (Strobilos),
Kissebükü (Anastasioupolis), Damlıboğaz (Hydai), Sedir Adası (Kedreai)
Yüzey Araştırmaları 2013.....423

Güner SAĞIR
Kars İli ve Çevresinde Yer Alan Ortaçağ Ermeni Kiliseleri
Yüzey Araştırması 2013 Yılı Çalışmaları 447

Günder VARİNLİOĞLU
Boğsak Yüzey Araştırması 2013 465

Hamdi ŞAHİN, Aşkım ÖZDİZBAY
Dağlık Kilikia Yerleşim Tarihi ve Epigrafya Araştırmaları 2013 475

Hatice KALKAN
Antik Hypaipa Kenti ve Çevresi Yüzey Araştırması – 2013 491

Sachihiro OMURA
2013 Yılı Kırşehir İlinde Yapılan Yüzey Araştırmaları 503

Nilüfer PEKER, B. Tolga UYAR
Güzelöz-Başköy ve Çevresi Bizans Dönemi Yerleşimleri 2013 513

Winfried HELD, Deniz KAPLAN, Henning BURWITZ, Ansgar BRUNN
2013 Yılı Tarsus Donuk Taş Yüzey Araştırması 529

2013 YILI PHASELIS ANTİK KENTİ VE TERİTORYUMU YÜZEY ARAŞTIRMASI

Murat ARSLAN*
Nihal TÜNER ÖNEN

Phaselis Antik Kenti ve Teritoryumu Yüzey Araştırması 2013 yılında Kültür Varlıkları Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izniyle 26 Ağustos - 25 Eylül tarihleri arasında disiplinlerarası bir yaklaşımla; tarihsel coğrafya, epigrafi, eskiçağ tarihi, arkeoloji ve ekoloji uzmanlarından oluşan bir ekiple gerçekleştirilmiştir[1]. Söz konusu ekiplerin katılımıyla sürdürülen 2013 yılı araştırmaları sekiz ana başlık altında toplanabilir: *akropolis* ve epigrafi çalışmaları; kent içi ulaşım ağının tespiti, su yolu ve kanalizasyon sisteminin belirlenmesi; kent *nekropolis*lerine yönelik çalışmaların başlatılması; Orta Liman ve Güney Liman'ın kent planına aktarılması (liman donatları, mendirekler etc.); kentin *emporion*'unun (ticaret merkezini) tespiti; kentin yayıldığı mekan ile çevre ilişkisinin çok yönlü araştırılması (çevre-ekoloji, *flora-fauna*, etc.); kent planının topoğrafik haritaya işlenmesi; kent kalıntılarını 3D fotoğraf ve GPS koordinatları ile uydu fotoğrafları üzerine yerleştirilmesi.

* Prof. Dr. Murat ARSLAN, Akdeniz Üniversitesi, Tarih Bölümü, Antalya/TÜRKİYE
Yrd. Doç. Dr. Nihal TÜNER ÖNEN, Akdeniz Üniversitesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Antalya/TÜRKİYE

1 Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi adına başkanlığımızda sürdürü-len yüzey araştırması, Antalya Müzesi'nden Arkeolog Aynur TOSUN'un temsilciliğinde ve Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü Eskiçağ Akdeniz Araştırmaları A.B.D. yüksek lisans öğrencileri Fatih YILMAZ, Erkan KURUL, Aykan AKÇAY, Ezgi ÇELİK ve Edebiyat Fakültesi'nden Emine BİLGİÇ, Elif ALTEN ile Ark. Betül GÜREL ve İSGB uzmanı Ahmet ÖNEN'in katılımlarıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya farklı tarihlerde değişik uzmanlık alanlarından araştırmacılar katılmıştır: Liman Araştırmaları için Selçuk Üniversitesi'nden Uzm. Ark. Dr. Erdoğan ASLAN ve Uzm. Ark. Selda BAYBO; Flora/Botanik Araştırmaları için Doç. Dr. S. Ramazan GÖKTÜRK, Doç. Dr. Hacer SERT ve Yrd. Doç. Dr. Özge TUFAN ÇETİN; Fauna/Zooloji Araştırmaları için Yrd. Doç. Dr. Mustafa YAVUZ ve Uzm. Rızvan TUNÇ; Ekoloji Araştırmaları için Doç. Dr. Hüseyin ÇETİN; Hava Fotoğrafları Çekimi için Ark. Aşkın KARAHAN. Araştırmamıza katılan tüm araştırmacılarla birlikte öğrencilerimize ve Bakanlık Temsilcimize değerli katılımları için teşekkür ederiz.

Bu seneki *akropolis* ve epigrafi çalışmaları kapsamında, tiyatro ile güney liman arasında 20-35 m. yükseklik hattında uzanan güneybatı etekleri araştırma alanı olarak tespit edilmiştir. Söz konusu alanda yer alan yapı kalıntılarının tetkik edilmesi ve yayınlı-yayınsız epigrafik belgelerin tespiti çalışmalarına ağırlık verilmiş, bulunan yazıtlar yerlerinde kontrol edilerek envanterlenmiştir. Kentin mimari dokusunun daha iyi algılanabilmesi için yapı kalıntılarının ortofoto yöntemi ve 3D fotoğraflarının alınıp *gps* koordinatları ile uydu fotoğrafları üzerine yerleştirilmesi çalışmalarına, tiyatroyla ana cadde üzerinde konumlanan Küçük Hamam ve *latrina* yapıları özelinde başlanmıştır (Resim: 1).

Tiyatronun güneybatısından itibaren *akropolis*in etekleri boyunca yaklaşık 20-25 m. yükseklik hattını takip eden koruma duvarı ve monümental yapı komplekslerinin tesis edilmesine olanak veren teraslar tarafından şekillendirilmiş olan söz konusu lokasyon, yüzeyde görülen yapı kalıntılarından anlaşıldığı üzere kronolojik bir bütünlük içinde kentin yerleşim arkeolojisine ışık tutan veriler sunmaktadır. Orta Liman ile Güney Liman arasında devam eden ana caddeden tiyatronun güneybatısında konumlanan *akropolis* girişine yönelen merdivenlerin sonunda yer alan ve dikdörtgen bir kule niteliğindeki yapı kalıntısının batı duvarında tespit edilen ve E. Kalinka tarafından yayınlanmış olan (TAM II 1184), Nikandros ve Polyainetos isimli iki denizcinin kazançlarının 1/10'ni Athena Polias'a adadıkları yazıtı taşıyan duvarın hemen dibinde Euphanes isimli bir vatandaşın gene kazancının 1/10'ni Athena Polias'a adadığını kaydeden ve Geç Arkaik – Erken Klasik Dönem harf karakteri gösteren Dor diyalektinde yazılmış yeni bir adak yazıtı tespit edilmiştir (Resim: 2).

Tiyatronun yaklaşık 120 m. güneybatısında yer alan ve içinde bulunan Zeus Boulaios Yazıtı dolayısıyla şimdilik Zeus Boulaios alanı olarak adlandırdığımız 15x15 m. ölçülerindeki yapı ve çevresinde yürütülen araştırmalarda, yapının hemen doğusunda, yaklaşık 35 m. yükseklik hattında 50 m. kadar takip edilebilen sütunlu bir cadde tespit edilmiştir. Bu alanda cadde üzerinde ince grenli, beyaz renkli mermerden yapılmış, olasılıkla bir heykel başına ait, boyundan itibaren yüzün sol yarısı mevcut olan bir baş parçası bulunmuştur (Resim: 3). Kalinka'nın eserinde kaydedilen, fakat daha sonraki araştırmalarda tespit edilemeyen iki yazıtın (TAM II 1185 ve 1208) da bu alanda olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu epigrafik belgelerden biri MÖ IV. yüzyıla aittir ve Aristokrateia ve Nikares isimli vatandaşların Hestia ve Hermes'e adadıkları yazıttır Diğer yazıt ise gene muhtemelen tanrıça Athena ile ilişkili bir adak yazıttır.

Zeus Boulaios alanının 120 m. kadar güneyinde, fragman halinde üstten 1 satır yazıtı korunmuş yeni bir heykel kaidesinin profilli üst kısmı bulunmuştur (Resim: 4). Söz konusu fragmanın, Kalinka tarafından yayınlanan ve Tyndaris isimli Phaselis'li bir kadının imparator Hadrianus'u onurlandırdığı yazıt taşıyıcı kaidenin (TAM II 1195) üst kısmı olduğu tespit edilmiştir.

Güney Liman istikametinde, 30-35 m. yükseklik hattında devam ettirilen araştırmalarda, teraslanmış alan üzerine oturtulmuş, 3 basamağı görülebilen podyumlu bir yapı kalıntısı açığa çıkartılmıştır. Yapı geçirdiği depremler ve yangının yanı sıra zaman ve doğal koşulların tahribatı dolayısıyla oldukça tahrip olmuştur. Kuzey-güney orientasyonludur ve kuzey yönünde sütunlu bir girişe sahiptir. Mermere yakın, nitelikli kireçtaşından monolitik sütun kalıntıları 5 adet sütunu tamlar durumdadır (Çizim: 1). Sütunlu girişin üzerindeki arşitrav bloklarında ise yapıya ilişkin yazıt fragmanları tespit edilmiştir. Ancak 1990'lı yıllarda *akropolis*te çıkan yangın sebebiyle neredeyse paramparça olan yapı yazıtının, alanda kapsamlı bir araştırma ve kazı yapılmaksızın tamamlanması şu an için olanaksız gözükmektedir. Var olan parçalardan ve harf karakterinden, yapının İ.S. II-III. yüzyıldan Aurelius adını taşıyan bir imparatora Kl. Paus[anias] isimli biri tarafından ithaf edildiği anlaşılmaktadır (Resim: 5). Sütunlu girişin doğu kenarında, metalden bir heykelin yerleştirildiği bir heykel kaidesi bulunmaktadır. Yapı içinde ve çevresinde Korinthos düzeni sütun başlıkları, yazılı-yazısız arşitrav blok parçaları, lento blokları, *hyperthyron* fragmanları göze çarpmaktadır. Mimari kalıntılar üzerinde *palmet*, *Ion kymation*u, *astragal* (inci-boncuk) dizisi, dalga motifi gibi bezemeler işlenmiştir.

Akropolis araştırmaları kapsamında profilli ve tarihlendirilebilen yüzey seramikleri çizilmiş ve fotoğraflanmıştır. Çizimi yapılan buluntular arasında Klasik Döneme tarihlendirilen günlük kullanım kap parçaları, Hellenistik Dönem seramikleri ile Roma Dönemi *terra sigillata* kap fragmanları yer almaktadır.

Araştırma İstasyonu etrafında yapılan gözlemlerde ise, ince grenli, beyaz renkli mermerden yapılmış, çıplak bir erkek heykelinin, göbek, bel ve kalça bölümü ile bacakların uyluk üst kısmından itibaren mevcut gövde parçasına ait iki parça ele geçmiştir (Resim: 6). Diğer bir buluntu ise, beyazımtırak bej renkli, ince gözenekli kireçtaşından yapılmış, Farnese Herakles (Yorgun Herakles) heykeline ait kaide üzerinde Herakles'in sopasına ait iki fragman

bulunmuştur (Resim: 7). Sopanın oranına bakarak heykelin yaklaşık 240 cm. yükseklikte olabileceği hesaplanmıştır.

2013 yılı araştırma sezonunda, Liman Çalışmaları kapsamında araştırmalar üç farklı noktada sürdürülmüştür: Orta Liman ile Kuzey Liman arasında yer alan burnun üzerinde konumlanan yapı kalıntıları; Orta Liman ile göl arasında uzanan alanda konumlanan yapı kalıntıları; kıyı çizgisine yönelik çalışmalar. Orta Liman ile Kuzey Liman arasında uzanan yaklaşık 4,20 m. yüksekliğindeki ana kaya üzerinde toplamda üç ayrı bölümlenme gösteren bir yapı kalıntısı gözlenmiştir. Ana kaya uzantısının üzerinde doğu-batı doğrultusunda yapay bir yarık oluşturulduğu gözlemlenmiştir. Söz konusu alanın en alt kodunda, yaklaşık 2,70 m. yükseklik hattında ana kaya zemin üzerine oyulmuş bir kanal daha bulunmaktadır. Kayalık burnun Orta Liman yönündeki yamacında, olasılıkla işlik olarak kullanılmış iki adet büyük boyutlu taş tekne tespit edilmiştir. Söz konusu alanda Geç Antikçağa tarihlenen ve tüm yüzeyi kaplayan kırık *hexaplex trunculus* kabukları ile işlik olarak kullanılmış olabilecek bu taş tekneler ve atık su kanalının varlığı, bu alanda bir *purpur* işliğinin yer aldığına yönelik düşünceleri desteklemektedir (Resim: 8). 2013 yılı araştırmaları sırasında bahsi geçen alan ile Orta Liman arasında, dalgaların ortaya çıkardığı bir çocuk heykeli bulunmuştur (Resim: 9).

Orta Liman ve göl arasında, *aquaductus*un doğusunda uzanan alanda görülen, dış duvarları ve iç bölümlenmeleri kısmen algılanabilen Geç Antikçağa tarihlenebilecek yapı kalıntılarının daha çok işlik ve dükkân gibi yapılara ait olup, Orta Liman ile ilişki içinde oldukları belirlenmiştir. Alanın mimari dokusunun daha iyi algılanabilmesi için alandaki yapıların çizilerek topoğrafik haritaya aktarılması yönündeki çalışmalar başlatılmıştır.

Sualtı araştırmaları ekibimiz tarafından gerçekleştirilen 2013 yılı liman araştırmaları, izinler gereği sadece maske, palet ve şnorkel ile su üzerinden ve kıyı alanlarında karadan yapılmıştır. Yapılan ilk tespit ve belirleme çalışmalarında kent limanındaki palamar bağlama bloklarından bazıları tespit edilmiş, kent limanları tetkik edilerek ön incelemeleri yapılmış, demirleme alanlarının tespitine başlanmış ve limanlara ilişkin durum tespit raporu çıkartılmıştır.

Limanların mimari dokusunun daha iyi algılanabilmesi için yapı kalıntılarının (liman donatları, mendirekler etc.) 3D fotoğraflarının alınıp *gps* koordinatları ile uydu fotoğrafları üzerine yerleştirilmesi çalışmalarına, Orta Liman ile başlanmıştır (Resim: 10). Güney Liman'da yürütülen araştırmalar sırasın-

da, geç dönem rıhtım yapısında *spolien* olarak kullanılmış bir *agon* yazıtı tespit edilmiştir (Resim: 11).

2013 yılı araştırma sezonunda, Tahtalı Dağ'ı istikametinde sürdürülen tarihsel coğrafi araştırmalar kapsamında kentin su temini yapılarına, yol güzergahlarına ve kırsal yerleşim tespitine odaklanılmıştır. Şimdiye kadar yapılan araştırmalarda Orta Liman ile göl arasındaki alanı kuzey-güney doğrultusunda yüksek bir kemerle geçerek kente taze su taşıyan *aquaductus*un su teminini kuzey yerleşimin bulunduğu kayalığın altındaki kaynak mağarasından sağladığı kabul edilmiştir. Fakat tarafımızdan yapılan araştırmalarda *aquaductus*a su getiren güzergah Tamtır Alanı'ndan Akboyun istikametine, Tahtalı Dağ'a çıkan teleferik yapısının hemen arkasından yer yer tahribata uğramakla birlikte belirli ölçülerde kentin kuzey limanına kadar takip edilmiş, *gps* koordinatları alınmış, fotoğrafları çekilmiş ve tanımları yapıldıktan sonra topoğrafik haritaya işlenmiştir (Resim: 12). Bu su hattının künklerle döşenmiş olup bazen antik yol güzergahının altından bazen de istinat duvarlarıyla desteklenerek doğal kayanın ve tepenin eteğinden ilerlediği tespit edilmiştir.

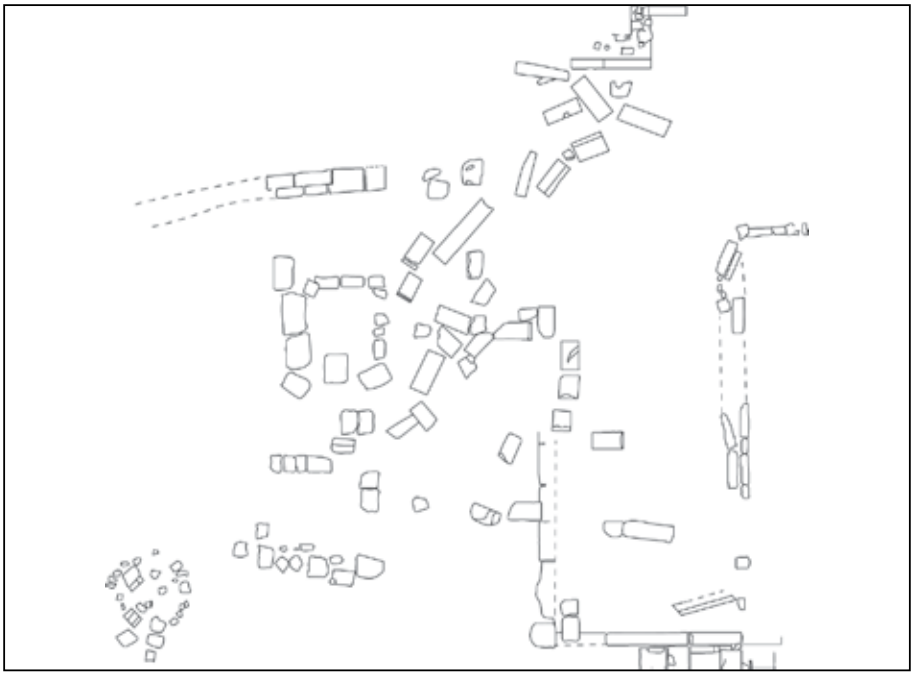
Bölgede yürütülen çalışmalarda hidrografik tespitlerin ve ölçümlerin yanı sıra Phaselis'in kuzeybatı *nekropolis*inden Tahtalı Dağı istikametine doğru ilerleyen antik bir yol güzergahının da tespiti yapılmış, koordinatları alınmış ve topografik haritaya işlenmiştir.

Phaselis kentinin hemen batısında, Tahtalı Dağı istikametinde yükselen ve araştırma sahası olarak seçilen söz konusu lokasyonun, teraslamalar yapılarak tarımsal üretim amaçlı, özellikle de zeytin yetiştiriciliği ve zeytinyağı ticareti için, kullanıldığı tespit edilmiştir. Terasların yoğunlukta olduğu alanların yakınlarında çiftlik evleri ve çiftlik kompleksleri belirlenmiştir. Çiftlik evlerinin genel itibariyle tahkimli 3 ila 5 odalı kompleksler olup, karakteristik olarak büyük ölçüde iyi işlenmiş kesme taşlardan inşa edildiği ve kaya temeller üzerine oturtulduğu gözlemlenmiştir. Çiftlik evlerinde yoğun miktarda kiremit parçalarına ve çeşitli seramik buluntulara rastlanılmaktadır. Evlerde çeşitli formlarda çanak-çömlekler ile genellikle devetüyü renginde, günlük kullanıma ait (bazen sırlı) seramiklerin yanı sıra daha kaba ölçülerde depolama amaçlı *amphora* ve küp parçaları ile kulplar belgelenmiştir. Yaptığımız incelemeler sonucu söz konusu teraslamaların bazılarının antikçağdan itibaren kullanımının devam ettiği ve bazı yerlerde halen antik teraslamalara eklemeler yapılarak kullanılmaya devam edildiği gözlemlenmiştir. Tahtalı Dağı

istikametinde gerçekleştirilen çalışmalar sırasında, Gökgür Alanı'nda tespit edilen Helenistik Kule'nin kentin savunma sistemine yönelik inşa edildiği düşünülmektedir. 3 kattan fazla olması gereken kulenin ilk katı her ne kadar düşen taş bloklar ve toprakla dolmuş olsa da halen yak. 5 m. yükseklikte bozajlı çift sıra dikdörtgen bloklardan yapılmış 140 cm. genişliğe varan duvar örgüsü büyük ölçüde ayaktadır. Zaman içinde doğal aşınım, kaçak kazılar ve depremler tarafından zarar gören 680 cm.ye x 650 cm. (içten içe) ölçülerindeki yapının durumu görülmeye değer bir *spektrum* içermektedir. Söz konusu kule, Akdeniz'i panoramik olarak çok uzaklara kadar kuşbakışı gözetleyecek bir konumda bulunmaktadır. Phaselis ile direk bağlantılı görülen tahkimli yapı aynı zamanda Akboyun'daki Hellenistik ya da daha erken dönemlerden itibaren ikamet edilen yerleşimle (polikhne/kentçik) direkt iletişim halindedir (Resim: 13). Söz konusu alanda tespit edilen yerleşim yerleri, çiftlik evleri, işlikler, kuleler, mezar alanları ve arkeolojik kalıntıların Phaselis hinterlandının son derece yoğun bir iskan sürecine sahip olduğunu belgelemiştir. Öyle ki Phaselis'in hemen üzerindeki Hellenistik yerleşimden Tahtalı Dağı'nın eteklerine kadar, kentin teritoryumunun yüzlerce teras onlarca çiftlik yerleşimi ve bunlara bağlı iskan alanlarıyla (kome/köy) dolu olduğu tespit edilmiştir (Resim: 14).

2013 yılı çalışmaları kapsamında geçen sene olduğu üzere *flora, fauna* ve ekoloji araştırmaları gerçekleştirilmiştir. *Flora-fauna* ile ornitolojinin yanı sıra vektörel ve mantar-liken çalışmaları konusunda uzman ekipler tarafından herhangi bir toplama yapılmadan sadece fotoğraflanarak araştırma yapılmış ve son derece özgün, yeni buluntular saptanmıştır.

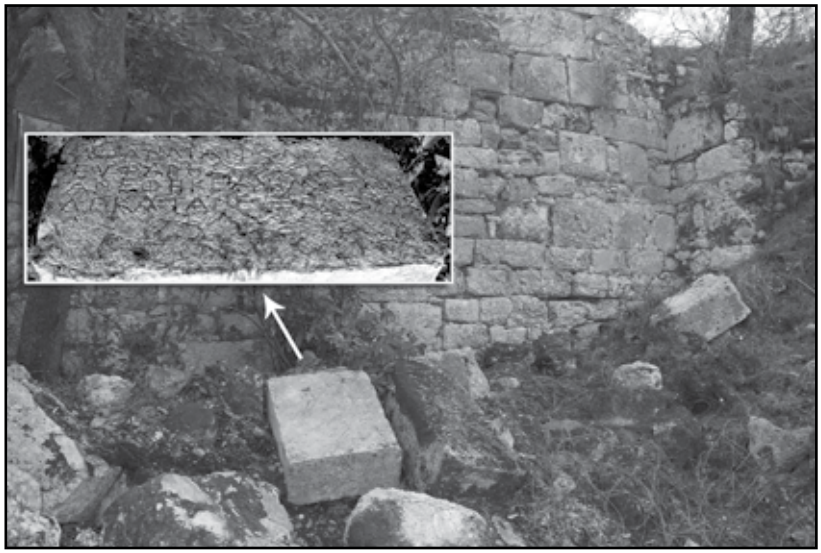
Multi-disipliner bilimsel ekipler eşliğinde sürdürülen *Phaselis Antik Kenti ve Teritoryumu* Yüzey *Araştırmaları*'ndan 2012-2013 senelerinde elde edilen buluntuların detaylı tetkiklerini ve sonuçlarını içeren tematik makaleler kitaplaştırılma aşamasındadır.

Çizim 1: Akropolis üzerindeki sütunlu yapının taş planı

Resim 1: Tiyatro, küçük hamam ve latrina yapısının ortoğrafik 3d fotoğrafı (A. Karahan).

Resim 2: Athena Polias'a adak yazıtı.

Resim 3: Heykel parçası.

Resim 4: Yazıtlı heykel kaidesinin profilli üst kısmı.

Resim 5: Sütunlu yapı kalıntısına ait arşitrav yazıtı parçaları.

Resim 6: Erkek heykeline ait parça.

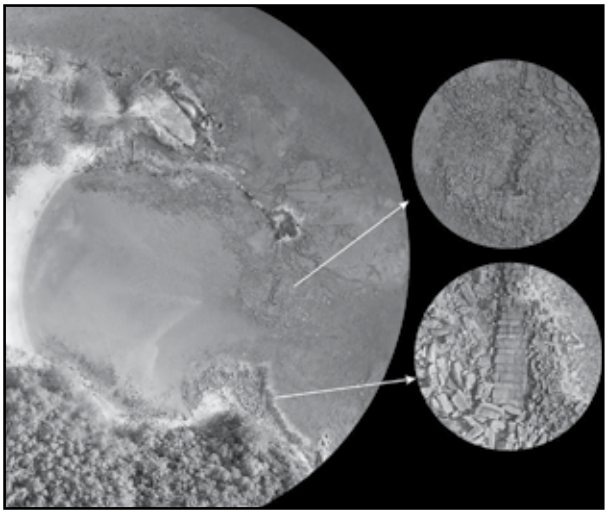
Resim 7: Napoli Müzesi'nde sergilenen Farnese Herakles Heykeli ve Phaselis'te bulunan fragmanlar.

Resim 8: Hexaplex Trunculus kabukları ile iki adet işlik olarak kullanılmış olabilecek taş tekne.

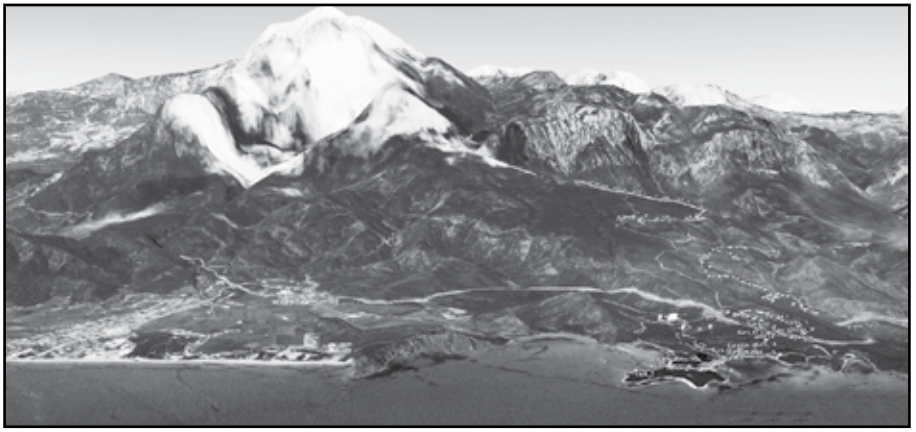
Resim 9: Çocuk heykeli.

Resim 10: Orta Liman'ın ortoğrafik 3D fotoğraflanması.

Resim 11: Güney Liman'ı Geç Dönem Rıhtım Yapısında Spolien Olarak Kullanılmış Agon Yazıtı.

Resim 12: Tahtalı istikameti doğrultusunda devam eden su-karayolu.

Resim 13: Tahtalı Dağ eteklerinde hellenistik kule kalıntısı.

Resim 14: Tahtalı Dağ eteklerinde yer alan çiftlik yerleşimlerinde tespit edilen zeytinyağı işliği.